

L'AMIC AGUSTÍ D'ARANA I SAGNIER IN MEMORIAM

Vaig conèixer a l'Agustí d' Arana i Sagnier a l'inici de la dècada dels setanta en el Servei d'Estudis de Banca Catalana. L'Agustí destacava per posseir una intel·ligència agudíssima, una bellesa masculina remarcable i una formació cultural extraordinària. Havia fet estudis als Jesuïtes de Sarrià, i era llicenciat en Ciències Empresarials per ESADE (l'Escola Superior d'Administració d'Empreses), i en Filosofia i Lletres per la Universitat de Barcelona.

Malgrat que hi havia aspectes de la vida prou significatius que ens anaven de cara, gaudíem d'un bon treball, teníem amics, lluitàvem contra la dictadura política i la hipocresia social, disposàvem de llibres de qualitat, bona música i excel·lent cinema, un cert malestar difús era present en el nostre quefer quotidià. Per a L'Agustí era important esbrinar el per què de la crisi de valors individuals i col·lectius de l'època i orientar les energies vers una manera de viure més plena i més lliure. Volia poder estimar i ser estimat. Desitjava estar unit a la família i als amics. Recuperar la fe cristiana i, alhora, afermar la lucidesa de la raó. Tenir pàtria i lloc d'identitat. Tot això, en el decurs de la seva vida, ho ha assolit amb plenitud.

Aquesta plenitud vital no hauria arribat sense l'amor de la seva muller la Loles Freixa i Serra. La decisió més encertada i autèntica de totes les que va adoptar en el decurs dels anys, va ser deixar entrar en la seva vida a aquesta amiga de bellesa clàssica i vestir elegant. La llum, vitalitat, entusiasme, intel·ligència i religiositat que emanen de la personalitat de la Loles Freixa han perfilat l'Agustí que hem conegut els darrers trenta-cinc anys. Amb ella ha estat pare de la Núria i ha construït una família més àmplia, unida i de qualitat. La Núria i el seu marit, els dos fills de la Loles, la Clara i el Pau Soler, les seves parelles i els quatre néts nascuts de la Clara, han conformat un univers plaent del qual hem gaudit els amics en moltes ocasions. Alguns de nosaltres, a més, hem compartit bons moments amb la nombrosa branca familiar Freixa-Serra i la branca d'Arana-Sagnier. L'Agustí i la Loles han sabut fer festa grossa d'aquesta voluntat familiar de joia i retrobament.

Com he dit, l'Agustí posseïa una intel·ligència privilegiada que, a vegades, sobretot a la joventut, utilitzava com una arma de combat dura i tallant com un ganivet. En ocasions les seves opinions contundents palesaven una tensió impròpia, de la qual ell era plenament conscient. No volia que la seva capacitat intel·lectual s'esmunyís en un jugar-se la vida a cada pam, a cada frase. Va lluitar a fons per transformar aquella intel·ligència excepcional en una dialèctica exigent però que alhora fos dialogant, constructiva, serena. Ho va aconseguir.

Des d'un afany inqüestionable per conèixer les veritats de la ciència, la filosofia i la religió, l'objectiu que hem compartit al llarg de quaranta-cinc anys ha estat el d'analitzar els fets tal com són, anar al rovell de l'ou de les coses, trobar la característica específica de cada esdeveniment i assolir aquesta metodologia lluny dels dos perills majors: l'essencialisme cec al matís i a la particularitat i, a l'altre extrem, el relativisme, aquest discurs del tu dius això i jo el contrari; no hi ha veritat a la vida, només opinió i circumstància.

La tesi de llicenciatura sobre *Perdón y conciencia juzgante en la Fenomenología del Espíritu de Hegel*, del 1979, i els llibres inèdits *Introducción a Thomas Mann* del 1984 i *Hegel y la Economía Política*, del 1994, són un exemple d'aquesta fantàstica i reeixida capacitat intel·lectual de l'Agustí, com ho són també d'altres textos sobre filosofia i història del pensament econòmic. L'economia política ha estat una matèria d'anàlisi i reflexió al llarg de tota la seva vida, i ha dialogat amb eminents economistes, entre els quals, l'amic i rector d'universitat Josep Maria Bricall amb qui, poques setmanes abans de morir, va recuperar tesis sobre Keynes i Piero Sraffa que havíem discutit als anys setanta al Centre d'Estudis de Planificació i al Servei d'Estudis de Banca Catalana.

L'èxit de l'Agustí assolit en el terreny d'un discurs alhora culte, rigorós i positiu, es palesa, així mateix, en els nombrosos articles publicats en català a la revista de la Fundació Relleu que actualment impulsen, entre altres, els nostres amics Ramon Alier i Josep de Nadal, revista en la qual l'Agustí participava com a membre del Consell de Redacció. (Veure els articles a: www.relleu.cat) *. Cal

destacar, també, el llibre, en escriptura castellana per demanda de l'editorial, sobre *Barcelona Capital de Catalunya*, redactat l'any 2012, una panoràmica històrica de la ciutat des dels seus orígens, llibre pendent de publicar. L'amic i catedràtic emèrit Salvador de Brocà treballa perquè pugui a la fi aparèixer.

En aquest esment a algunes de les aportacions intel·lectuals de l'Agustí vull posar un especial accent en el llibre de cinquanta pàgines de títol *Anna D'Ax: la persona i l'obra*, publicat l'any 2006 per l'Associació Wagneriana de Barcelona, i en la conferència de 27 de febrer de 2007 de títol *Anna D'Ax, Cinquanta anys després*, publicada, també, per l'Associació i assequible per Internet. (www.associaciowagneriana.com). En aquests textos va analitzar les tres grans aportacions que la seva mare, Núria Sagnier i Costa, va fer al wagnerisme a Catalunya: el llibre *Wagner vist per mi*, signat com Anna D'Ax, les traduccions al català dels llibrets de totes les òperes de Wagner signades amb el mateix nom, i el manteniment durant molts anys, a casa seva, d'unes sessions setmanals dedicades a l'audició de les obres de Wagner amb un grup d'entusiastes d'aquest genial compositor, director d'orquestra i teòric musical alemany. El llibre i la conferència són un emotiu i lúcid homenatge a la persona de la mare i a la seva tasca intel·lectual i artística. Rellegits ara permeten copsar el millor que l'Agustí portava dins.

A la vida de l'Agustí hi ha una altre fita que cal remarcar. Essent una personalitat centrada en la comprensió dels fets del món i de la vida, en el pensament i en la filosofia, fou alhora un excel·lent director general del Departament de Política Territorial i Obres Públiques i gerent d'empreses públiques d'aquest departament, al llarg d'una vintena d'anys. L'amic i conseller de la Generalitat Josep Maria Cullerell -que ha aplicat sempre la divisa de formar equips amb els millors homes i dones disponibles- va fer possible que l'Agustí demostrés uns dots excepcionals en el món de l'administració pública i la política. És un fet cert i remarcable que els porters dels edificis, els xofers dels departaments, les secretàries -algunes de les quals n'estaven enamorades- els advocats, economistes, arquitectes i enginyers amb els qui va treballar i que va dirigir, de manera coincident i massiva parlen sempre en positiu del senyor Agustí d'Arana i Sagnier. Fou un model d'exigència en el

treball ben fet, d'honradesa laboral extrema, de transparència en la gestió. A més, a ningú se li va ocórrer intentar corrompre el senyor Arana. Era insubornable.

El servei a la política des de la Generalitat, que fou per a ell una experiència inoblidable, va anar de bracet de la voluntat de conèixer a fons la història de Catalunya i d'estimar el nostre país. Al llarg d'una vintena d'anys, en el seminari anual de nou mesos que els amics fem a casa dels Arana-Freixa, hem analitzat l'obra de pensadors, historiadors, polítics, artistes, literats del nostre país, a més de considerar autors, obres i fets d'altres països i cultures. El resultat ha estat magnífic. L'Agustí, a més, es va convertir en un home docte en els fonaments i les raons que expliquen la voluntat decidida del poble català per mantenir la seva identitat nacional al llarg dels segles. L'Agustí, també, destil·lava arguments sòlids sobre els guanys econòmics, polítics i morals que tindria una Catalunya nou Estat polític d'Europa.

L'Agustí fou un catòlic practicant que tenia una humil certesa sobre la immortalitat de l'ànima i l'estada eterna a la Casa del Pare. Amb els qui no gaudim del privilegi de la fe però lluitem per donar significat a la vida, ell hi tenia un diàleg de gran abast, des de profundes conviccions cristianes. L'Agustí coneixia aquesta frase de Spinoza que figura en el llibre *L'Ètica*: "Aquell qui estima Déu no ha de desitjar que, a canvi, Déu l'estimi". És a dir, en termes laics, allò que ens diu aquest jueu, considerat ateu pels membres de la seva pròpia comunitat religiosa, és el següent: tu, ésser humà, permet que el teu amor flueixi cap als altres, i no et deixis influir per la recerca d'un amor que potencialment podries obtenir a canvi.

Gràcies Agustí per haver-nos estimat sense càbales. Mancats de la teva amistat, considerar el món amb claredat serà una tasca més difícil. Unir dins nostre els dictats del cap i del cor, l'enteniment i el sentiment, obtenir l'equilibri que permet conciliar la passió i la imaginació amb la calma i la raó necessàries, serà, sense la teva presència, una qüestió amb major risc d'error i desorientació. Intentarem seguir el teu exemple fent nostres les paraules de

l'Evangeli: "Pels seus fruits els coneixereu". I recordarem junts aquell poema de Hölderlin de nom "Les línies de la vida" en versió de Carles Riba.

Les línies de la vida són diverses
Com els camins, i els confins de les serres.
El que som, Déu allí pot completar-ho
Amb harmonies, paga eterna i pau.

Miquel Rubirola i Torrent

A Arenys de Mar, 9 de maig de 2015

* Els articles publicats a la Revista Relleu són els següents:

- .
- "Una moderació agressiva". Número 116-117, Gener-Juny 2014

- "Carta a E.R., ciutadà de New Jersey, Estats Units d'Amèrica, sobre l'actual situació política de Catalunya explicada amb episodis de la història del seu país". Número 116-117, Gener-Juny 2014

- Notícia de cinema: "Le Prénom, d'A de la Patellière i M. Delaporte". Número 114-115, Octubre 2012-Març 2103

- Notícia de llibres: "Francesc de Verntallat. Cabdill dels remences, de Miquel Freixa i Serra". Número 114-115, Octubre 2012-Març 2013

- "Pàtria: realitat i somni. Reflexions a partir d'un viatge a Polònia". Número 110 Octubre-Desembre 2011

- Notícia de llibres: "Les lliçons de la història. Reflexions sobre Espanya, Castella i Catalunya, de Ramon d'Abadal". Número 106, Octubre-Desembre 2010

- "La identitat volguda (Sobre *El doctor Faustus* de Thomas Mann)". Número 105, Juliol-Setembre 2010

- "Spe Salvis" (Sobre l'encíclica del papa Ratzinger). Número 104, Abril-Juny 2010

- Notícia de llibres: "Nació i magisteri social de l'Església, d'Antoni M. Oriol i Tàtaret". Número 103, Gener-Març 2010

- Notícia de llibres: "Fet nacional i magisteri social de l'Església, d'Antoni M. Oriol i Joan Costa". Número 102, Octubre-Desembre 2009

- "Relectura de *España invertebrada* d'Ortega y Gasset". Número 98, Octubre-Desembre 2008

- "Reflexions a l'entorn de L'*Odíssea*". Número 96, Abril-Juny 2008

- Notícia de llibres: "Lluís Companys. La veritat no necessita màrtirs", d'Enric Vila. Número 96, Abril-Juny 2008

- Notícia de llibres: "Catalunya sota Espanya, d'Alfons López Tena". Número 95, Gener-Març 2008

- Notícia de llibres: "Les arrels romàntiques del present", de Salvador de Brocà. Número 94, Octubre-Desembre 2007

- "Prometeu". Número 89-90, Juliol-Desembre 2006